

Programma commissaris: ir. J.M. Albers, tel. 06 – 34 77 04 73, e-mail j.m.albers@planet.nl
Secretaris Histechnica: ir. H. Boonstra, tel. 06 – 42 59 86 21, e-mail hotzeboonstra@gmail.com
Secretaris KIVI afd. Geschiedenis der Techniek: ir. A. de Liefde, tel. 06 – 54 98 18 25, e-mail gdt@kivi.nl

Den Haag, 2 september 2026

Geachte leden van de *KIVI-afdeling Geschiedenis der Techniek* en van *Histechnica*,

De besturen van de vereniging **Histechnica** en van de **KIVI-afdeling Geschiedenis der Techniek** zijn verheugd u uit te nodigen tot het bijwonen van een voordracht te houden door de heer **dr. P.E. Staal** met de titel:

> “De geschiedenis van de auto vanuit een gebruikersperspectief”

> Datum: zaterdag 26 september 2026

> Aanvang: 11:00 uur

> Locatie: Science Centre,
Bouwcampus 26, ingang ‘C’
Van der Burghweg 1, 2628 CS Delft

**Entree is vanuit de parkeerplaats achter
hoogbouw.**

Toegang tot de parkeerplaats is m.b.v. rijbewijs.

> Programma:

10.30 uur: Inloop met koffie en thee

11:00 uur: Welkom en introductie

11.05 uur: Voordracht door **Peter-Eloy Staal**

12:00 uur: Pauze

12:15 uur: Vervolg van voordracht en afsluitende discussie

12:45 uur: Einde bijeenkomst

Voor het bijwonen van deze voordracht dient u zich aan te melden:

- Leden van KIVI kunnen zich aanmelden via de KIVI-website (www.kivi.nl > activiteiten > selecteer activiteit > aanmelden).
- Leden van Histechnica kunnen zich aanmelden via de secretaris hotzeboonstra@gmail.com.
- Ook belangstellenden die niet lid zijn kunnen zich via bovenstaande wegen aanmelden. Er zijn dan kosten aan verbonden van € 5,00.

De voordracht zal live uitgezonden worden; u dient zich hiervoor ook op te geven via bovenstaande wegen. Hieraan zijn geen kosten verbonden.

> Samenvatting van de voordracht

In 1896 was het nog niet vanzelfsprekend dat de auto een dominante positie in ons verkeerssysteem zou gaan innemen. Auto's gingen vaak kapot, kregen veel lekke banden en waren peperduur: een speeltje voor de rijken waarmee ze konden racen, toeren en flaneren. Tot 1914 zou dit de dominante vorm van het autogebruik vormen. De eerste vrachtauto's deden hun intrede. Ondertussen was Henri Ford begonnen met een nieuw productieproces waardoor de prijs van auto's sterk zou zakken. Door de T-Ford werd de auto bereikbaar voor de middenklasse die de auto's vanaf 1918 ook anders gingen inzetten. T-Fords bleken goed inzetbaar als vrachtauto's en als streekbussen. De voetganger en de fietser moesten de weg vrijlaten voor de auto. Vooral kinderen moest dit uitgelegd worden: het verkeersonderwijs kwam niet toevallig juist in het Interbellum opgang.

Na de Tweede Wereldoorlog lag het wagenpark in puin. Partijen zoals de ANWB kwamen naar Engels voorbeeld met de wegenwacht om de gestrande automobilisten weer op weg te helpen. Vanaf 1957 ging de groei van het wagenpark versnellen. Kleinere auto's zoals de Volkswagen kever en de FIAT 500 gaven een enorme impuls aan het autobezit. Het forensenverkeer maakt dat ook de roep om meer snelwegen luider werd. Vanaf de jaren '70 gingen ook steeds meer vrouwen buitenshuis werken. Dit ging hand in hand met de opkomst van de supermarkt. De tweede auto als boodschappenwagentje was geboren. Kritiek op het autogebruik liet onverlet dat het wagenpark nog steeds uitdijde. Ofschoon veel steden steeds meer anti-auto maatregelen nemen blijkt sinds de Coronacrisis het autobezit verder te zijn toegenomen. Een nieuwe functie voor de auto dient zich alweer aan: die van mobiele krachtbron waarbij de batterij van elektrische auto kan worden gebruikt voor het opslaan en terugleveren van stroom. Maar nog steeds kan de auto ook gebruikt worden om te toeren, te flaneren en te racen.

Informatie over de spreker

Peter-Eloy Staal is directeur van de Koninklijke Nederlandsche Automobielen Club (KNAC), is onder andere directeur geweest van de Travelhome Group (een touroperator), ANWB Golf (momenteel de grootste Golfclub van Nederland met 65.000 leden), is oud Verenigingshistoricus van de ANWB en oud- Archivaris van de ANWB, en is directeur geweest van het NCAD. Ook heeft hij diverse artikelen op zijn naam staan over de geschiedenis van het autosysteem, waarop hij in 2003 gepromoveerd is aan de TU Eindhoven. Hij heeft in zijn AIO-tijd meegeschreven aan Techniek in Nederland in de 20ste eeuw. Verder heeft hij aan diverse boeken meegeschreven onder andere aan het herdenkboek 135 Jaar ANWB.

Komende activiteiten in het Science Centre Delft:

- **Zaterdag 31 oktober 2026 om 11:00 uur voordracht van de heer Bertus Bernhard: "Verborgene schatten uit het archief van de Werf Gusto"**
- **Zaterdag 28 november 2026 om 11:00 uur voordracht van em. prof. ir. D. Stapersma en ing. R. Dingemanse: "Onderzeebootbouw in Nederland; Een uitdaging voor de marine en de industrie"**
- **Zaterdag 19 december 2026 om 11:00 uur voordracht van de heer Wilke D. Schram: "Schipbruggen 1600-1952".**